

Høring om vejledning om anbringelse

Tak for muligheden for at give høringssvar til delvejledning i barnets lov om anbringelse. Overordnet finder vi, at delvejledningen om anbringelse præsenterer lovgivningen om anbringelse på en indsigtfuld måde, som kommer godt omkring de mange forskellige elementer af anbringelsen. Trods det har vi nogle bemærkninger. Vi har dels nogle generelle bemærkninger og herefter nogle specifikke bemærkninger til vejledningens enkelte dele.

Generelle bemærkninger er:

Et generelt problem i vejledningen er, at klagereglerne ikke er beskrevet under de enkelte punkter. Det kunne for eksempel være meget relevant at nævne klagereglerne i forbindelse med, at vejledningen beskriver reglerne om børns ret til at anmode om anbringelse og suspension af samvær og støtteperson under samvær. Der er brug for, at børns ret til at klage fremstår klarere beskrevet i vejledningen.

Barnets ret til at klage retter sig – ligesom forældrenes ret – kun mod afgørelser, ikke processkridt. Det er derfor vigtigt, at det fremgår tydeligt i vejledningen, hvad der anses for at være en afgørelse og hvad der processkridt i lovens forstand. Når kommunen beslutter, om der skal iværksættes anbringelse, støttende indsatser, samvær, støtteperson ved samvær, suspension af samvær mv., helt eller delvist eller slet ikke, er det afgørelser. I disse situationer ville det derfor give mening, at det fremgik mere klart de forskellige steder i vejledningen, at selvom selve sagsbehandlingen af en anmodning om sådanne ting består af processkridt, vil den afsluttende beslutning have karakter af en afgørelse og derfor være underlagt klageadgang – også for barnet. Hvis det er beskrevet i andre delvejledninger vil det styrke vejledningerne, at der blev henvist til det under de enkelte punkter.

Vi finder at der enkelte steder bruges begreber, som går imod lovens intentioner om ikke-stigmatiserende sprogbrug og et tidssvarende børnesyn. Det handler om brugen af ordet sag og sager, som vi – se også bemærkning til delvejledning om sagsbehandling mv. – finder problematisk og det bør overvejes, hvordan det som barn, ung eller forældre er at blive læst om som en sag og om det kan erstattes med andre begreber. Derudover er begrebet 'Behandlingskrævende ung' for os at se stigmatiserende, da det skaber et sygdomsfikseret egenskabsbillede af det unge menneske og er ikke udtryk for et kontekstuel og relationelt børnesyn. Vi foretrækker at fokus rettes hen imod, at der kan være en ung i vanskeligheder, som har brug for pædagogisk støtte og hjælp.

Desuden kunne vi ønske, at der i vejledningen blev angivet nærmere retningslinjer for de behandlingsplaner, som anbringelsesstederne kan blive bedt om at lave, som tillæg til Barnets Plan eller Den Unges Plan, herunder. Vi savner her en udfoldelse af, hvad der menes med en behandlingsplan, og hvordan den adskiller sig fra en pædagogisk plan. Vi mener, der må angives nogle kriterier for, hvornår der behov for en behandlingsplan, hvem der kan varetage behandling og hvad en sådan skal indeholde.

Støttet samvær

Særligt i forhold til støttet samvær har vi en bemærkning, som retter sig imod det, som er skrevet ind i vejledningens punkt 258 - 260:

"Kommunalbestyrelsen kan fastsætte nærmere vilkår for samværet, f.eks. at samværet skal foregå et bestemt sted, eksempelvis på barnets eller den unges anbringelsessted eller et neutralt sted, eller at en gennemførelse af samværet forudsætter, at forældrene eller netværket ikke er påvirket af alkohol eller stoffer. Dette indebærer dog ikke, at kommunen kan opstille vilkår om f.eks. indtagelse af antabus eller lignende for afgørelsen om retten til samvær, og kommunalbestyrelsen kan ikke

indskrænke omfanget af samvær alene med den begrundelse, at en person har et misbrug. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at barnets eller den unges samvær med en person fra netværket skal støttes ved, at der er en tredje person til stede. Det kan eksempelvis være relevant, hvis barnet efter § 103, stk. 2, har fremsat en anmodning om, at barnets eller den unges støtteperson skal være til stede under samværet med en person fra netværket. Støttepersonens tilstedeværelse ved samværet skal ses som en støtte for barnet eller den unge.

Kommunalbestyrelsen kan dog ikke efter § 104, stk. 2, fastsætte, at barnets eller den unges samvær med forældrene skal støttes ved, at der skal være en tredje person til stede under samværet. En sådan afgørelse vil kræve samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge over 15 år, jf. § 104, stk. 3."

Desuden fremgår det af pkt. 260: "I tilfælde, hvor barnet eller den unge efter § 103, stk. 2, anmoder om, at der skal være en støtteperson for barnet eller den unge til stede under samværet, bør kommunalbestyrelsen overveje, om barnets eller den unges støtteperson også vil kunne fungere som en støtte under barnets eller den unges samvær med forældrene og således vil kunne udgøre en støtte for både barnet eller den unge og forældrene. Dette vil forudsætte, at støttepersonens tilstedeværelse under samværet er i overensstemmelse med forældrenes eller den pågældende forælders ønsker og behov. Afgørelser om støttet samvær forudsætter således, at der foreligger samtykke fra forældremyndighedsindehaver samt den unge over 15 år."

Vi læser det sådan, at et barn nok kan anmode om at få en støtteperson med til samvær – men kravet om forældremyndighedsindehaverens samtykke betyder, at kommunen ikke kan fastsætte det som et vilkår, hvis fx barnet ønsker det, men forældremyndighaveren ikke giver samtykke til det. Støttet samvær kommer dermed iflg. vejledningens fortolkning til at handle om forældrenes – ikke barnets – rettigheder. Vi har erfaret, at der har været nogen tvivl i kommunerne om reglerne for samvær, idet kommunen kan fastsætte andre ting som vilkår, fx for hvor samværet skal foregå, og at forældrene ikke må være påvirkede – men som vi læser ministeriets fortolkning så omfatter "vilkår" ikke, at barnet har ret til, at der er en støtteperson med under samværet. Med denne fortolkning ser vi ikke meget nyt i, at barnet kan anmode om at få en støtteperson, da det stadig vil være afhængig af forældremyndighedsindehaverens samtykke. Det finder vi problematisk, da vi er af den overbevisning, at et barn eller en unge, som ønsker at have en støtteperson med, har gode grunde til at ønske det. Vi undrer os over, at der ikke er nævnt klageadgang i forhold til barnets anmodning om støtteperson ved samvær, da der er tale om afslag på fastsættelse af vilkår om samvær (altså en afgørelse om samvær, som er underlagt klageadgang). Klagereglerne er nævnt under punktet om suspension af samvær – her fremgår det i overensstemmelse med bemærkningerne til lovforslaget, at "En sådan beslutning om ikke at imødekomme barnets eller den unges anmodning vil ikke være at anse som en forvaltningsretlig afgørelse". Det mener vi kunne og burde tolkes anderledes.

Opfølgning og revision af barnets plan

I vejledningens del om opfølgning og revidering af barnet eller den unges plan ser vi gerne, at skolegang fremhæves som et særligt fokus for opfølgningen på barnets udvikling og trivsel, da det vil styrke opmærksomheden på altid at have en plan for barnets skolegang. Det kunne fx fremhæves i forbindelse med punkt 97. Desuden kunne der også formuleres mere om fokus på, det som er lykkedes siden børne- og ungeråd giver og barn/ung mødtes sidst og fokus på, hvad der skal til for, at barnet/den unge lykkes med dennes ønsker og drømme. At gribe opfølgning og revidering af barnets/den unges plan an på den rigtige måde kan være med til at ændre fokus fra problemorientering på det enkelte barn til en kontekstuel og mulighedsorienteret tilgang. Denne intention kan tydeliggøres endnu mere i vejledningen.

Inddragelse og forberedelse af barnet ifb. med valg af anbringelsessted

Punkt 96: Vi anbefaler en stærkere angivelse af, at børne- og ungerådgivere skal sørge for, at barnet eller den unge kan besøge det kommende anbringelsessted, eller at en kommende kontaktperson fra anbringelsesstedet besøger barnet eller den unge, så barnet eller den unge forberedes så godt som muligt på, hvad der skal ske. Vi er klar over, at det kan være situationer, hvor det ikke kan lade sig gøre, men en stærkere betoning af, at det skal prioriteres af børne- og ungerådgiveren vil tydeliggøre vigtigheden af at skabe en tryk overgang for barnet/den unge. Udtrykket 'som udgangspunkt' ser vi ikke som forpligtende nok.

Forenkling/tydeliggørelse af teksten:

I Pkt. 16 og 17 finder vi, at teksten er vanskelig tilgængelig.

16. Efter § 43, stk. 3, kan private leverandører, som ikke er oprettet som selvejende institutioner, oprette og drive anbringelsessteder i form af børne- og ungehjem efter reglerne i barnets lov.

17. Af § 43, stk. 4, i barnets lov, fremgår det, at børne- og ungehjem kan oprettes og drives af kommuner, jf. § 12, af regioner, jf. § 13, eller som selvejende institutioner, som kommunalbestyrelsen eller regionsrådet indgår driftsaftale med.

I loven står der: Stk. 3. Børne- og ungehjem kan oprettes og drives som døgninstitutioner, herunder delvis lukkede døgninstitutioner, delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner, sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger, eller som opholdssteder for børn og unge. Stk. 4. Døgninstitutioner efter stk. 3 kan oprettes og drives af kommuner, jf. § 12, eller af regioner, jf. § 13, stk. 1, nr. 2 og 3, og § 13, stk. 6, eller som selvejende institutioner, som kommunalbestyrelsen eller regionsrådet indgår driftsaftale med. For os at se fremstår teksten mere klar i loven end vejledningen.

Permanent anbringelse

I pkt. 77 undrer vi os over formuleringen: "Kommunen skal være opmærksomme på, at barnet eller den unge, som er fyldt 10 år, har ret til at blive permanent anbragt, jf. § 68."

Af denne sætning fremgår, at barnet har ret til at blive permanent anbragt, men det er ikke vores opfattelse, at det kan forstås som en absolut ret, men at der faktisk er en række betingelser, som skal være opfyldte for, at det kan realiseres som en ret barnet har. Derfor mener vi, at det er misvisende at kalde det for en ret, da det reelt må betegnes som noget barnet eller den unge kan anmode om.

I pkt. 331 – og også andre steder, bl.a. pkt. 181 og 354 – anvendes begrebet "videreført" om det, der kommer til at hedde permanent anbringelse. Vi anbefaler konsekvent sprogbrug.

Børn og unges egenkompetence

I pkt. 312 – 315 om beslutninger under anbringelsen handler teksten om forældrenes kompetence (forældreansvaret), kommunens kompetence (omsorgsansvar) og anbringelsesstedets kompetence (voksenansvar) – til gengæld står der ikke meget om den unges egen kompetence. Vi finder det væsentligt at nævne, at barnet har kompetence til at træffe beslutninger selv alt afhængig af alder og modenhed, jf. Børnekonventionen og reglerne om inddragelse i barnets lov mv. For eksempel indebærer retten til at varetage partsrettigheder fra 10 år en egen kompetence for barnet til selv at træffe beslutninger, som hverken forældre, kommune eller anbringelsessted kan blande sig i. Efter sundhedslovens og databeskyttelseslovens regler om behandlingsamtykke har den unge fra 15 ligeledes en vis egenkompetence. Det savner vi reflekteres i vejledningen.

Second opinion:

I pkt. 324 om second opinion står der: "Hvis en afgørelse om ændring af anbringelsessted for et barn under 10 år træffes af børne- og ungeudvalget uden samtykke fra forældrene og/eller af barnet, der

er fyldt 10 år, sker prøvelsen af afgørelsen i stedet for ved, at parten eller parterne påklager afgørelsen til Ankestyrelsen. I disse tilfælde kan der således ikke anmodes om en vurdering, det vil sige en second opinion, af barnets plejefamilie, støtteperson eller venskabsfamilie."

Det står også i bemærkningerne til loven, men vi finder at det er en mærkelig formulering, som vi ikke helt forstår. Hvordan kan en afgørelse for et barn **under 10 år** træffes uden samtykke fra barnet der er **fyldt 10 år**? Det er uklart, hvad der menes her, idet der refereres til barnet som "under 10" og samtidig som fyldt 10 år.

Med venlig hilsen

David A. Pedersen
Formand

Camilla M. Kronborg
Sekretariatsleder